

Juridiske spørsmålstillinger knyttet til hule eiker

Kommunesamling om hule eiker, Kristiansand, 10. november 2017

Hva er utvalgt naturtype huleik?

Definisjon

- UN-forskrift § 3 nr. 3:
- Med hule eiker menes eiketrær som har en diameter på minst [...]. Diameter og omkrets måles i brysthøyde (1,3 meter over bakken. [...]) Unntatt er eiker i produktiv skog.

Fremmede eikearter?

- Forskriften sier bare «eiketrær» uten artsangivelse
- Er fremmede eiker samme «naturtype»?
- Fremmede eiker er kanskje mindre viktige for naturtypens utbredelse og økologiske tilstand?

Rødeik (*Quercus rubra*)

Foto: Berri Gerjuoy/Wikimedia

Hvordan måle? (Og konsekvenser av det)

- Diameter/omkrets skal måles i brysthøyde (1,3 meter over bakken)
- Flerstammede trær bare UN dersom minst en av stammene oppfyller kravet i brysthøyde
- Liggende trær ikke omfattet
- Stående, døde trær er omfattet

Hvilke eiker kan ikke være UN-eiker

- Eiker i «produktiv skog»
- KLD og LMD har i brev av 2. november presisert, hvordan dette skal forstås for eiker i produktiv skog nært inntil eller i jordbrukets kulturlandskap
- Eiker 15 meter inn fra kartlagsgrensa skal regnes som UN

Hvilke eiker kan ikke være UN-eiker

- Eiker i verneområder (UN-forskriften § 2)

Miljøerstatning ved brudd på aktsomhetsplikta

Miljøerstatning

- Miljøerstatning kan brukes ved brudd på bestemmelse i loven eller bestemmelser som tjener til gjennomføring av mål i loven
- For UN er brudd på aktsomhetsbestemmelsen i § 6, jf. § 53 mest aktuelt.
- Om pålegg gis og hvor stor miljøerstatninga skal være avgjøres ut i fra ei samlet vurdering, hvor momentene finnes paragrafens andre ledd.

Miljøerstatning – hva har skjedd

- Miljøerstatningsbestemmelsen er brukt første gang i vedtak av 31. oktober-brudd på aktsomhetsplikta i naturmangfoldloven § 6, jf. § 53
- Saken er knyttet til skade på kalklindeskog

Foto: Trond Eirik Silsand

Miljøerstatning – hva skjer videre

- Miljødirektoratet vil innen kort tid avgjøre pågående sak om hule eiker
- Myndigheten til å ilegge miljøerstatning deretter bli delegert til fylkesmennene
- Ta kontakt med Fylkesmannen dersom dere kommer over aktuelle saker

Miljøerstatning

- Miljøerstatning kan brukes ved brudd på aktsomhetsplikta i § 6, jf. § 53:
- Enhver skal opptre aktsomt og gjøre det som er rimelig for å hindre forringelse av naturtypens utbredelse og forekomstenes økologiske tilstand
- «Aktsomt» - krav om at en setter seg inn i naturverdiene, skadepotensial og alternative løsninger
- «det som er rimelig» - avveining mellom skade på naturtypen og fordelene ved tiltaket

Hva sier lovbestemmelsen?

- Miljøerstatning kan pålegges ved brudd på alle bestemmelser i eller i medhold av nml
- Avgjørelsen av om og hvor stor miljøerstatning som skal pålegges avgjøres etter ei helhetlig vurdering loven angir noen momenter - departementet har angitt flere
- Pålegget er enkeltvedtak, forvaltningslovens regler gjelder
- Kan prøves fullt ut av domstolene

Når bør Miljøerstatning brukes?

- Klare brudd på aktsomhetsbestemmelsen - den ansvarlige er sterkt å bebreide og/eller det er gjort stor skade på naturmangfoldet
- Miljøerstatning bør ikke brukes der det finnes andre aktuelle reaksjoner etter naturmangfoldloven eller annet lovverk

Hvor stor kan miljøerstatninga være

- For privatpersoner er utgangspunkt på kr 10 000
- Ved skjerpene omstendigheter kan erstatninga økes til ei grense på 50 000
- For virksomheter: individuell utmåling opp til kr 400 000

Handlingsplaner

Status for handlingsplaner for utvalgte naturtyper

- Slåttemark - revisjon pågår
- Slåttemyr - under utarbeidelse
- Hule eiker - revisjon pågår
- Kalklindeskog - videreføres
- Kalksjøer - videreføres
- Kystlynghei - skal revideres

Kystlynghei
Foto: Elisabeth Kaddan

Og ellers ...

Naboloven - Lov om rettshøvet mellom grannar

- § 2: Forbud mot å ha noe som gjør urimelig eller unødvendig skade på naboeiendommen
- Hensynet til naturmangfoldet skal vektlegges ved vurderinga av om noe gjør urimelig eller unødvendig skade

Nabolova forts

- § 3: *Er det ikkje nemnande om å gjera for eigaren eller for naturmangfaldet på staden, må eigaren ikkje ha tre som er til skade eller serleg ulempe for grannen, nærare hus, hage, tun eller dyrka jord på granneeigedommen enn tredjeparten av trehøgda.*

Naboloven –kommunens rolle

- Reglene er av privatrettslig karakter - dersom naboene ikke blir enige avgjør domstolene saken
- kommunen har ingen myndighet til å avgjøre tvister
- kommunen bør veilede om verdien av hule eiker generelt og kjente verdier i den aktuelle eika
- kommunen bør veilede om aktsomhetsplikta etter naturmangfoldloven § 6, jf. § 53.

Miljøvedtaksregisteret

- Enkeltvedtak som berører utvalgte naturtyper skal registreres i Miljøvedtaksregisteret
- Gjelder også reguleringsplaner som tar stilling til om en forekomst skal bevares eller ikke (men ikke kommuneplanens arealdel)

www.miljodirektoratet.no